

SVOBODNA SLOVENIJA

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 451275

Redacción y Administración:
Calle Víctor Martínez 50 (Suc. 6)
Buenos Aires, Argentina

“ESLOVENIA LIBRE”

Año (Leto) XII. (7)

BUENOS AIRES, 14. OKTOBRA (OCTUBRE) 1954

No. (Štev.) 40

CORREO
ARGENTINO
(Precedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Victor Martínez 50 - Buenos Aires

Titovsko izdajstvo nad Trstom

Komaj so se razšli glavni delegati, ki so na londonski konferenci devetih reševali enotnost zahodnih zaveznikov v Evropi, že so listi objavili novice, da bo takoj naslednje dni v Londonu podpisan že dolgo pripravljeno dogovor med Italijo in Jugoslavijo o dokončni delitvi tržaškega ozemlja med Italijo in Jugoslavijo. Italija dobi Trst in ostali del zone A, vendar tako, da odstopi nekaj kvadratnih kilometrov Jugoslaviji, ki pa si pridržijo zono B, ki je bila v upravi Jugoslavije že ves čas od konca sovravnosti v l. 1945. To pogodbo so poleg Italije in Jugoslavije podpisali še zastopniki Anglije, Francije in ZDA. Govorilo se je, da je s tem “srečnim” sporazumom odpravljeno z evropskega pozorišča nevarno ognjišče intrig, ki bi ga pri prvi priliki mogla izrabiti Moskva in tam razvneti novo krizo, ki bi povzročila lahko tak požar, kakor so ga komunisti znali vprizoriti na Koreji, v Indokini, in jih še vedno pripravljajo drugod po svetu. Sklenjena je bila kupčija z ozemljem, ki reže naše narodno telo. Zaključuje se težka doba borb in nad našega slovenskega naroda. Ves naš slovenski narod bo ta sporazum občutil kot veliko izdajstvo naših narodnih meja in koristi — in pri tem izdajstvu je imel glavni delež sedanji komunistični režim, ki je sedaj sklenil tak dogovor, ker meni, da se ja na ta način okrepljen in zadostno pripravil na preizkušnje, ki se mu obetajo v najbližji bodočnosti.

Ni pa to prvič, da sta Tito in Kardelj tako izdala slovenski narod in njega obstoje v korist komunizmu in v korist režimu, ki ju z nasiljem ohranja že skoraj deset let na oblasti. Ko je ves slovenski narod skozi ves čas druge svetovne vojne zrl na Trst kot na tisto veliko ureničenje tistih idealov, za katere se je boril in trpel, je med drugim podzavestno slutil, da bo za Trst zmaga komunizma prav tako nesreča, kakor je bila zmaga komunizma in njegove revolucije največja nesreča za ves slovenski narod. S tem, da je komunizem zaslužil l. 1945 vso Jugoslavijo in ves slovenski narod, je tudi nad Trst in nad vse naše narodno ozemlje, ki ga je bilo treba reševati na naših zahodnih mejah, legla težka senca negotovosti in preplaha. Dočim je bilo še pred zaključkom sovravnosti med zahodnimi zavezniki trdno prepričan, da pripada Trst svojemu slovenskemu zaledju, so se brž začeli pojavljati dvomi, ko je bilo vidno, da bo nad vsem tem zaledjem zavladali komunisti. In Titovi ter Kardeljevi komunisti niso prav nič prikrivali svojih načrtov, ko so doma in v Trstu prirejali bučne manifestacije rdečih plačavcev in na njih na veliko razglašali, da rešujejo Trst — ne za Slovence in Jugoslavijo, ampak za Moskvo in velikega Stalina. Kardelj je celo iznesel predlog, da naj svobodno ozemlje Trsta kot “sedma ljudska republika” vstopi v Jugoslavijo, ne kot del našega narodnega ozemlja, ampak kot organizirana posebna komunistična republika. Zahodni zavezniki so v taki republiki mogli pravilno videti samo oporišče moskovskega komunističnega imperija ob Jadranu — in začela se je borba, ki naj za vedno prepreči, da bi Trst mogel priti v objem slovenskega zaledja.

Skupno z Moskvo sta Tito in Kardelj onemogočila uresničenje slovenskih zahtev po Trstu, komunizem je preprečil, da bi mogli Slovenci za zaključek druge svetovne vojne pričakovati pravilno rešitve tržaškega vprašanja. Ko so se za l. 1948 napovedovale volitve v Italiji in je bilo treba v Italiji preprečiti zmago komunizma, so zahodni zavezniki Trst in vse ozemlje — obe zoni — obljubili Italiji. Ko je v poletju 1948 Tito prelomil s kominformom, se je moral začeti dobrih zahtev in kreniti na pot plačevanja koncesij, ki jih je od zahoda prejemal. V Italiji so borbo proti komunizmu podpirali zavezniki s tem, da so ponujali Trst, Tito in Kardelj pa sta počasti usmerjala svojo zunanjo politiko tako, da sta podpora za svojo

notranjo in zunanjepolitično krepitev plačevala s koncesijami — v Trstu. Dokler sta se še čutila močnejša, sta po l. 1947 odklanjala pariško mirovno pogodbo, ki je Trst reševala za nas vsaj tako, da je ponujala ustanovitev samostojnega tržaškega ozemlja, kjer bi naš živelj v zonah A in B mogel živeti svobodno in mirno. Toda tak teritorij, ki ne bi bil pod komunistično kontrolo, jima ni bil po godi in sta ga zato odklanjala, ker pred svojimi durmi nista mogla trpeti žarišča, kjer bi naši rojaki živeli v svobodni demokraciji. Da se tak “protikomunistični” center v Trstu zatre, sta sedaj privedla situacijo do tega, da bodo v zoni A Italijani po svoje zatirali slovenski živelj, kakor bodo Titovi komunisti v zoni B še naprej zatirali slovensko in hrvatsko ljudstvo. Italijani so v preteklosti prepogosto dokazali da nobenih dogovorov o zaščiti narodnih manjšin ne spoštujejo. Za naše manjšine v Italiji pa bi odšel po teh dogovorih z Italijo “posredoval” v Beogradu režim, ki mu bodo Italijani vsak hip mogli očitati, da sam doma ne spoštuje niti najenostavnejših pravic svojih državljanov. Razočarani rojaki v obeh zonah pa bodo morali čakati in upati na nov “preobrat in nove krize”, ki bodo nekoč končno vendarle dale našemu rodu na tej zemlji vso pravico in zadoščanje. Hudo je bilo razočaranje v l. 1918,” še hujše po l. 1945. Ali je še možno računati na tretjo priliko?

In, taka zaskrbljenost ja popolnoma na mestu. Nov dogovor med Italijo in

Mendes France ima večino

Brž ko se je vrnil z londonske konference, je francoski ministrski predsednik Mendes France napovedal, da bo zahteval v parlamentu zaupnico za politiko, ki jo je zagovarjal v Londonu. Tam je sicer pristal, da bo Nemčiji vrnjena njena suverenost in da bo Nemčija oborožena, prejel pa je od Anglije taka zagotovila, da bi moglo poslej biti francosko javno mnenje pomirjeno o tem, kaj bo Anglija storila, ako bi prišlo spet do evropske krize, v kateri bi Nemčija grozila Franciji in celi Evropi. Dasi je Eden v Londonu izjavil, bo Anglija ohranila na evropskem kontinentu štiri svoje divizije in to za dobo trajanja novega dogovora, to je do konca tega stoletja, pa je vendar nova pogodba in toliko slabša od prvotne EOS pogodbe, da bo Nemčija prejela vojsko in štab, ki ne bo del skupne evropske vojske in ne bo tudi pod direktno francosko kontrolo, kakor je to bilo v EOS pogodbi zamišljeno. Nova solucija je manj internacionalna in vseevropska, kakor pa je bila prejšnja, a je v Franciji zanjo vendar ugodnejše razpoloženje in to zaradi sodelovanja, ki ga je Evropi obljubila angleška vlada.

MENDES FRANCE IN SOCIALISTI

Zaradi tega, ker je londonska solucija manj internacionalna in ker pušča novo nemško vojsko izven kontrole (pod kontrolo bo le njeno orožjevanje), sta se v francoskem parlamentu dve skupini, ki sta bili glavni zagovornici zblizanja z Nemčijo v okviru EOS, izrekli proti londonskemu dogovoru. Stranka krščanskih demokratov MRP se je izrekla za stališče čakanja in je sklenila v parlamentu vzdržati se glasovanja, skupina bivšega predsednika vlade Paula Reynauda, prav tako odločnega zagovornika evropske unije, pa je sklenila glasovati proti zaupnici, ki jo je terjal predsednik vlade Mendes France. Pri glasovanju pa je po kratki debati Mendes France dobil veliko večino, ker so tokrat zanj glasovali socialisti.

Glasovanje, ki je Mendes Franceu dalo večino, pa še ni odločilno. Besedilo pogodbe še ni izdelano in se bo to zgodilo šele na konferenci, ki bo v drugi polovici oktobra. Takrat bo vlada morala spet terjati zaupnico in ratifikacijo in tako bo ta dogovor spet v veliki nevarnosti. Ko so tokrat poslanci De Gaullea glasovali za vlado, so opozarjali, da

Jugoslavijo je le provizorij, ker še vedno velja mirovna pogodba, ki je bila l. 1946 podpisana v Parizu in ki je ustanovila “svobodno tržaško ozemlje”. Glavni partner v tej pogodbi pa je Sovjetska zveza, in njena politika pritiska proti zahodu se bo verjetno nadaljevala in stopnjevala. Proti temu pritisku bodo zahodni zavezniki verjetno še naprej podpirali predvsem Italijo in ji dajali pobud, da naj ohranja svoje pretenzije na Istro in še dalje proti vzhodu — tj. do Postojne. V svetovni vojaški strategiji se vedno bolj govori o pomenu “ljubljske kotline”.

V Jugoslaviji pa je na oblasti režim, ki je v notranjosti osovražen in živi samo od zahodne pomoči, ki ga pa ohranja le, da ta predel spet na pade popolnoma v naročje Moskve. Tak “šibak” režim bo moral dati vedno več koncesij — prva velika koncesija, ki jo je dal, pa je bila izdaja slovenskih interesov v Trstu. Vprašanje je, kako dolgo bodo zahodni zavezniki še hoteli plačevati tiste, ki postavljajo le še njihove lutke v Beogradu? Prva kupčija s Trstom ustvarja vtis, da vedo, da morajo režim teh lutk predvsem odpraviti od Jadrana.

Ko bodo sovjeti v Varnostnem svetu OZN, ki mora nadzirati izvajanje mirovnih pogodb, ali pa na bodočih mednarodnih posvetih, ki bodo urejali položaj Nemčije in Avstrije, skušali znova načeti položaj ob Trstu, se bodo rojevale krize, ki bodo noviči upravljale v nevarnost naše narodno ozemlje. Komunistični režim Tita in Kardelja je s prodajo Trsta že dokazal, da zna za zmago svojega komunizma prodajati cele predele našega narodnega telesa.

mora vlada gledati na to, da doseže zblizanje s sovjeti. Med poslanci MRP pa se je opažalo, da dvomijo, da bi angleška vlada v zadnji redakciji sprejela take obveze, kakor jih je napovedal Mendes France. Tudi bo v tem mesecu, ki še manjka do ratifikacije nove pogodbe, moral biti z Nemčijo sklenjen dogovor o Posarju. Toda v Bonnu so začeli člani demokratske stranke tako pritiskati na Adenauerja, da bo verjetno stališče nemške vlade postalo zelo nepopolno. V Bonnu se prav ta stranka izreka za zblizanje s sovjeti in za čimprejše zedinjenje cele Nemčije, zedinjenje, ki pa je brez sodelovanja s sovjeti neizvedljivo.

Tako bo v francoskem parlamentu prihodnji mesec situacija takšna, da bo spet v nevarnosti pogodba, ki bi naj nadomestila pogodbo EOS, ki je že bila konec avgusta odklonjena. Da bi se pripravil na težave, ki jih bo treba premagati, ako hoče vlada dobiti dovolj glasov za ratifikacijo, je Mendes France ponudil socialistom, da vstopijo v njegovo vlado. Delavcem je ponudil višje mezd in v francosko gospodarstvo misli uvesti reforme, ki bi mogle biti pogodu prav socialistom — in listi so že začeli objavljati imena tistih socialistov, ki bi postali ministri v vladi Mendes France. Ponudbe delavcem in reforme v trgovini in gospodarstvu pa so takšne, da bodo zanje predvsem francoski sindikati — in ker je večina protikomunističnik delavskih strokovnih zvez v rokah socialistov, bodo ti sindikati verjetno mogli izsiliti, da bo stranka morala iti v vlado.

CHURCHILLOVO SVARILO

Prihodnje tedne pa se bo v ZDA zaključila volilna kampanija. Gre zato, ali bodo začetkom novembra volilci dali glasove republikancem ali demokratom. Gre sicer le za obnovev dela kongresa in parlamenta, vendar je tokrat postavljeno v ospredje vprašanje, ali so ameriški volilci zadovoljni s tem, kar je v poldrugem letu opravila Eisenhowerjeva vlada. Dosedanji potek volilne borbe dokazuje, da bo izid zelo tesen in da ni izključeno, da bodo volilci pokazali, da so nad Eisenhowerjem razočarani. Dočim je vlada imela še dovolj uspehov v notranji politiki, pa je prav v zunanji politiki (Nadaljevanje na 2. strani)

17. DE OKTOBRE - DIA DE LA LEALTAD

Todos los años el 17 de Octubre se conmemora el día de las masas trabajadoras. Es el día en que las masas trabajadoras expresan su gratitud y admiración a la obra cumplida por la admirable acción del General PERON.

El acto cumbre de este día en la Capital Federal será la magna concentración popular en la histórica Plaza de Mayo para escuchar la palabra del LIDER de los trabajadores argentinos General JUAN D. PERON. Con fervor serán aceptadas las directivas y las órdenes del creador de la Nueva Argentina para las nuevas tareas que impone el progreso del País.

17. OKTOBER - DAN ZVESTOBE

Vsako leto je dan 17. oktober dan delavskih množic. Tega dne izraža argentinsko delavstvo svojo zahvalo in občudovanje za delo, ki ga vrši general Perón.

V Buenos Airesu bodo tega dne dosegle razne prireditve višek v mogočnem zborovanju, ki bo na zgodovinskem Majskem trgu, na katerem bo množica delovnega ljudstva poslušala govor svojega voditelja generala Perona in sprejela od njega nova navodila za nadaljnje delo za napredek domovine.

Ta dan bo argentinski narod pozdrav-

En el Día de la Lealtad el pueblo argentino aclamará de nuevo a sus sinceros amigos y abnegados representantes que apoyan el trabajo del General PERON. Con devoto recogimiento recordarán también la memoria de Eva Perón quien sacrificó su salud y su vida para el mejor porvenir de la Argentina y del que es piedra angular de este país — el trabajador argentino.

Vitoreando al General Perón y venerando la memoria de la Señora Eva Perón todos los Argentinos renovarán su adhesión a la obra social y renovadora del actual gobierno.

ljal svojo prave prijatelje, ki podpirajo delo generala Perona. Z globoko pieteto bo pa tudi počastil spomin pokojne gospe Eve Perón, ki je žrtvovala svoje zdravje in svoje življenje za lepšo bodočnost Argentine in boljše življenjske pogoje argentinskega delavca.

Ko bodo množice 17. oktobra znova vzklikale generalu Peronu in slavile spomin gospe Eve Perón, bodo s tem izražale svojo zvestobo in vdanost ustvaritelju Nove Argentine in njegovemu delu.

IZ TEDNA V TEDEN

USA: Eisenhower je označil nov evropski sporazum, dosežen na londonski konferenci, za “enega največjih diplomatskih uspehov današnjega časa”, opozoril pa istočasno, da se Evropa ne bo rešila rdeče nevarnosti, če bo ta sporazum ostal samo na papirju. — V Washingtonu so objavili, da se USA ne more obvezati vzdržati svojo obljubo o stalni pripravljenosti svojih čet na evropskem kontinentu, tako dolgo, dokler francoska skupščina ne bo ratificirala londonskega sporazuma. — Prvi pomorski poskusi z največjo ameriško atomsko podmornico “Nautilusom” so bili odpovedani za najmanj tri mesece, ker so ugotovili, da neke odvodne parne cevi ne delujejo. Mornariško poveljstvo je takoj odredilo strogo preiskavo. “Nautilus” so gradili dve leti in je stal 55 milijonov dolarjev. Sedaj grade že drugo še modernerjo atomsko podmornico “Sea Wolf” (Morski volk). — Ameriški letalski strokovnjaki so ugotovili, da sovjetski velebombniki dnevno preletavajo ameriški kontinent in “verjetno izbirajo cilje za atomsko bombardiranje, če bo prišlo do vojne.” Bombniki da preletavajo državo v višinah nad 12.000 metrov, prostor, ki je svoboden za letanje nad vsemi državami v mirnem času. — Zakon o splošni enakopravnosti črncev z belci v USA, ki je bil pred nedavnim sprejet, je povzročil v državah z močnim odstotkom črnega prebivalstva veliko razburjenje. Ponekod je ponovno prišlo do spopadov med črnci in belci, zlasti med šolsko mladino. Beli študentje, nahujskami od lastnih starčev, so v več krajih s silo zabranili vstop črnih študentov v šole. Nekateri države zahtevajo pravico do lastnih odločitev, kdaj bodo pričele izvajati določila novega zakona. — Severnoameriška vojska je vrgla v prodajo za nad 3,5 milijard dolarjev zastarelega orožja, bomb, tankov, letal, reflektorjev, topov itd. Prodajna cena predstavlja eno desetino vrednosti tega materiala. — Tudi newyorško pristanišče je paralizirano zaradi stavke pristaniških delavcev, ki zahtevajo zvišanje dnevnice za 10 centov na uro. Ladijske družbe so ponudile 8 centov poviška. — ZSSR je predložila glavni skupščini ZN ponovno svoj načrt o splošni razorožitvi in prepovedi izdelave in uporabe atomskega orožja, ki pa je tokrat v marsičem prilagojen načrtu zahodnih zaveznikov. Predlog je bil sprejet na dnevnih red.

TRST: Pogodba o delitvi tržaškega ozemlja med Italijo in Jugoslavijo, je v obeh državah že ratificirana. Italijanski parlament je ostal vidno nezadovoljen s pogodbo ter so italijanski činovniki po-

novno zahtevali tudi cono B za Italijo. Titov parlament je, kakor to vedno stori, “enoglasno” odobril to novo Titovo izdajo slovenskih in jugoslovanskih narodnih interesov. Zavezniške čete bodo do konca tega meseca predale cono A italijanskim oblastem, večji del slovenskega prebivalstva s področja, ki bi zaradi popravkov meje med obema conama, moralo priti pod Tita, pa se pripravljaja na izselitev v cono A, v italijansko tujino.

ITALIJA: Pretekli petek je umrla v Corinaldi, blizu Ancone, Assunta Goretti, 88 letna mati svetnice Marije Goretti, ki je kot 12 letno dekletce dala življenje za svojo čistost.

FRANCIJA: Vohunska afera v Franciji še vedno ni povsem pojasnjena. Poleg komunističnega časnika in drugih “manjih” vohunov, ki so predali francoski KP tajne dokumente franc. glavnega štaba, je vrhovno sodišče sedaj poseglo v sam glavni štab in tam išče odgovornih elementov. Če bodo ugotovili krivdo v visokih vojaških krogih bodo verjetno poskušali vso stvar počasi potlačiti. Da bi v Franciji napravili še večjo zmešnjavo v vohunski aferi, so sedaj iz Moskve na vrat na nos poslali rdečega prvaka Thoreza nazaj v Pariz, od koder je bil odsoten že nad en mesec.

VZH. NEMCIJA: Molotov se je pripeljal v vzh. Berlin, kjer se je udeležil proslav ob peti obletnici ustanovitve “svobodne Vzh. Nemčije”. V Berlinu je imel govor, v katerem je ponovil sovjetski predlog o odpoklicu vseh okupacijskih armad iz obeh Nemčij in izvedbi splošnih volitev. Zapadni zavezniki so ta nov predlog zavrnili z izjavo, da se ne razlikuje od dosedanjih podobnih sovjetskih predlogov. Iz Berlina je Molotov odletel v Dresden. — V Vzh. Nemčiji so komunisti polovili že blizu 1.000 članov protikomunistične vohunske mreže, odkar je prebežal tja bivši šef zahodnonemške tajne policije, dr. Otto John.

KITAJSKA: Rdeča vlada je “uradno” protestirala pri ZN proti “ameriški agresivnosti proti Kitajski”, ker da ima USA zasedeno Formozo, ki je del Kitajske.

JAPONSKA: Vlada se pripravljaja zahtevati od USA da bo nadaljnje atomske poskuse izvajala na svojem področju v USA ali pa, da bo dala zagotovilo, da bodo taki poskusi na Bikinih v bodoče popolnoma neškodljivi Japonski. Japonska vlada tudi zahteva od USA odškodnino 1 milijon dolarjev za žrtve atomske eksplozije na Bikinih letos 1. marca. USA ponuja 800.000 dolarjev. Eden od prizadetih ribičev je umrl.

Dr. F. Ž.

BARAGOVA ZADEVA

Važnosti Barogove zadeve za slovenski katoliški narod in tudi za celotno Cerkev ni treba dokazovati. Rajni gospod prelat dr. Alojzij Odar nam je v svojih člankih že tu v izseljenkem življenju podal toliko tehtnih nagibov, da jih je treba vedno znova premiseljati. Za Barogovo zadevo nas je neprestano spodbujal rajni p. dr. Hugo Bren, generalni definitor frančiškanskega reda in iskren Slovenec, da mu boš moral skoraj z lučjo pri belem dnevu iskati enakega. Dostikrat je bila njegova beseda glas vpjočega v puščavi, a ni odnehal, pisal je članke in življenjepisa Barogov, iskal vedno novih podrobnosti in že na smrtni postelji pisal 7. dec. 1953. zadnje pismo škofu Rožmanu, naj predlaga marquettskemu škofu za vicepostulatorja nemškega kapucina Alta, kot nalašč zelo sposobnega za beatifikacijske zadeve. Ob koncu pisma umirajoč dodaja: "Jaz sem svoje storil". To leto smo slavili petindvajsetletnico škofovskega posvečenja ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana, pa smo morda na podlaga pri postopku za Barogovo zadevo njegova najbolj srčna zadeva, ko že dolgih petindvajset let ves gori za Barogovo stvar, nas neprestano spodbuja, naj se še drugi bolj zganemo. V Sev. Ameriki se že dobrih petindvajset let trudi z zares občudovanja vredno vne- mo g. ing. Gregorič, ki je z vso marljivostjo zbral ogromno gradiva za Barogov življenjepisa v angleščini, ki bo glavna podlaga pri postopku za Barogovo proglasitev blaženim. Mnogo dobrega je doslej med nami Slovenci storil dr. Franc Jaklič že z dvojno izdajo Barogovega življenjepisa v slovenskem jeziku ter z dolgo vrsto člankov v raznih revijah o Baragi.

Postopek za Barogovo proglasitev blaženim se je v resnici zelo zakasnil. Vsa zd se, da se je zadnji dve leti zadeva premaknila z mrtve točke. Marquettski škof Noa je imenoval posebno zgodovinsko komisijo, pred več meseci pa tudi uradno škofijskega postulatorja, župnika in generalnega vikarja mons. Zryda ter vicepostulatorja kapucina dr. Alta. Ob stoletnici ustanovitve marquettske škofije so se vršile v škofiji večje proslave, pri katerih so se posebno spominjali Barage. Ameriški verski list "Ave Maria" ter "Koledar Ave Maria", obenem pa tudi "Ameriška domovina" prinašajo vesti in spodbudne članke o Baragi. Meseca januarja so obhajali Barogov mesec, v Lemontu so obhajali poseben Barogov dan 5. sept. 1954. P. Odilo je napisal zadnji dve leti veliko člankov. Izdali so že to leto molitvenik z Barogovimi molitvami, ki ga je prvič že pred nekaj leti dr. Fr. Jaklič priredil za Mohorjevo družbo. Ustanovili so posebni slovenski odsek Barogove zveze. Častni predsednik slov. BZ je škof Rož-

(Nadaljevanje s 1. strani)

man, predsednik pa mons. Oman. Nekaj duhovnikov in redovnikov ter laikov se je za zadevo zavzelo. Slovenski duhovniki in verniki imajo najboljši namen tudi denarno podpreti Barogov postopek. Že sedaj potrebujejo v marquettski škofiji za uspešen postopek Barogove zadeve vsako leto vsaj 10 tisoč dolarjev.

Prav goreče delajo za Barogovo proglasitev blaženim tudi Slovenci v Kanadi. Lansko leto in že letos so imeli posebne Barogove prireditve. Gospodje lazaristi, ing. Gregorič in škof Rožman so jih spodbujali na teh slovesnostih k vztrajnemu delu za našega Barogo.

Tu v Argentini je bila pred nekaj leti ustanovljena Južnoameriška Barogova zveza. Doslej je vsaj nekaj storila. Doslej je izlo več števil Barogovega vestnika, za stoletnico Barogovega škofovskega posvečenja je za Barogove slovesnosti in Barogov mesec izšla knjižica "Baroga na oltar", za stoletnico so igrali Barogov misterij "Eno samo je potrebno". Lanske proslave so se dosti lepo obnesle. Ljudje Baroga vsaj malo bolj poznajo ter se mu z večjim zanimanjem priporočajo. Katoliški misijoni precej poročajo o delu za Barogovo beatifikacijo. Nekateri so se vpisali kot člani Barogove zveze in bodo radi tudi z denarnimi žrtvami pomagali.

Mala kasteljanska knjižica o škofu Costamagnu, velikem apostolu Indijan- cev "Jibaros", tega škofa primerja z našim apostolom Očipvejcem in Otavanov Friderikom Barago. Južnoameriška BZ bo izdala kmalu Barogove podobice s kratkimi življenjskimi podatki ter molitvijo za beatifikacijo tudi v kasteljansko- ščini. Čez nekaj mesecev bo na kakih 100 straneh izšel v kasteljansko- ščini Barogov življenjepisa, kasneje kratke črtice o Baragi in roman v kasteljansko- ščini; vsaj najboljša volja je, da bi izdali tudi slovenski roman o Baragi. Prvo poglavje je bilo objavljeno v "Ameriški domovini". Letos se vrše vse Barogove proslave pod marijanskim vidikom, ker obhajamo Mar. leto.

Zelo bole ovire in malodušne izjave, da iz vsega nič ne bo. Še bolj pa očitke, da Baroga ni bil dovolj slovenskega mišljenja. Do takih zaključkov more priti samo človek, ki njegovo zgodovino bore malo pozna (slavist Prijatelj si ga n. pr. upa šteti med slovenske preporoditelje) in ki mu je lestvica pravih vrednot malo mar.

Mladi krščanski narodi imajo že svoje blažene: ugandski, japonski, tonkinski (vietnamski) in kitajski mučenci, slovenski narod pa po tolikih stoletjih krščanske vere še nima svetnika svojega rodu. Veliko tudi po svoji krivdi, ker se ne zmenimo dovolj resno za važno stvar. Ali more vsak iskren Slovenec reči glede Barogove zadeve kot je ob koncu življenja rekel p. Hugo: Jaz sem svoje storil?"

Socialni študijski krožek v New Yorku

Slovensko krščansko delavstvo v begunstvu se pridno giblje. Dasi je jedro tega gibanja v Buenos Airesu v Argentini, so se osnovali socialni krožki tudi po drugih državah, kjer bivajo slovenski novonaseljenci. V Združenih Državah so bili ustanovljeni trije in sicer v Clevelandu, Chicagu in New Yorku. V naslednjem podajamo kratek pregled dela socialnega krožka v New Yorku, katerega vodi tričlanski odbor: predsednik Tone Babnik, tajnik dr. Jakob Toni in blagajnik Janez Krvina. Priredil je več predavanj, v glavnem po osnutku, ki ga je pripravil dr. Joža Basaj. Predavanja so vsebovala poleg čisto teoretičnih vprašanj tudi razpravljanje o praktičnih socialnih in gospodarskih problemih.

V uvodnem predavanju meseca oktobra 1953 je predavatelj dr. Alojzij Kuhar pod naslovom "Socialno vprašanje" obdelal in razčlenil najvažnejše osnovne prvine socialnega vprašanja. Udeležba je bila lepa. Povprečno se je predavanj skozi celo sezono udeleževalo od 20 do 30 ljudi, ki so se marljivo udeleževali debate in stavili predavateljem razna vprašanja.

Drugo predavanje v novembru 1953 je imel dr. Ludovik Puš z naslovom "Delovna pogodba in plača." Predavatelj je obdelal najvažnejše točke delovne pogodbe in poudaril delavčev pravico po pravičnih prejemkih in po spoštovanju njegovega mnenja pri vodstvu delavnic in tovarn. Opozoril je na zadnje izjave sv. Očeta o meji med lastniki in delavci pri soodločanju v vodstvu tovarn in podjetij (Co-determination). To vprašanje je v našem času v ospredju in zasluži vso pozornost, da se drži prava mera in da se s pretiravanji in skrajnostmi ne napravi več škode kot koristi.

Meseca decembra 1953 je na socialnem večeru nastopil Ivan Avsenek s predavanjem "Izvori kapitalizma in socializma". Bilo je to edinstveno razmišljanje gospodarskega strokovnjaka in praktika o svojih opazovanjih današnjega sloja ameriških gospodarskih upravnikov podjetij (Managers) v primeri s prejšnjimi tipi kapitalista doma in v drugih evropskih državah. Ugotovil je, da so današnji komunisti prav to, kar kapitalistom stalno očita: nesocialni izjemalci delavcev, dočim današnji ameriški kapitalist skuša — v lastno korist — delavca zadovoljiti v vsem do same meje možnosti gospodarskega obstoja podjetja. Predavanje je bilo zelo zanimivo in poučno.

Januaja 1954 je nastopil na socialnem večeru dr. Miha Krek s predavanjem "Krščanstvo in socializem". Jedrnato je obdelal Marksovo teorijo ter jo vzporedil s krščanstvom. Poljudno predavanje je napravilo na vse poslušalce močan vtis. Ker je predavanje bilo strogo socialne vsebine in mu udeleženci niso imeli kaj dodati, ni bilo debate. Sledil pa je prost razgovor z obiskovalci, ki so želeli predavatelja še osebno pozdraviti in z njim izmenjati nekaj besed.

Naslednji socialni večer v februarju je obravnaval značilno in izredno važno zahtevo cerkvenega nauka o preosno-

vi družbe zgrajene na preporodu naravi. Predavatelj je bil dr. Joža Basaj, znani gospodarski in socialni strokovnjak, ki je globoko posegel tudi v problem preosnove človeške naravi. Osnova njegovemu predavanju je bila Aleš Ušeničnikova razprava o papeških socialnih okrožnicah in pa predavateljevo delo v katoliških prosvetnih tečajih z veliko osebnega izkustva v teh vprašanjih. Kako je predavanje učinkovalo na poslušalstvo, se je pokazalo v živahni in poučni debati, v katero so posegli skoraj vsi udeleženci.

Milan Volovšek je bil rojen 1. 1922 v Mariboru. Starši so bili s kmetov, oče iz Missijeve fare, z Mute, mati iz Rogaske Slatine. To je Milanu omogočalo, da je v šolskih letih preživljal svoje počitnice na deželi in se razživljal pri kmečkem delu, ki mu je bilo v veliko veselje. Oče je bil muzikus, trobil je angleški rog, ob fantovem rojstvu pri vojaški godbi v Mariboru; ko je bilo Milanu 8 let, je pridobila očeta za svoj orkester ljubljanskega opera in rodbina se je preselila v glavno mesto. V Ljubljani je Volovšek l. 1941 končal gimnazijo, na kateri sta spremljala in uravnala njegovo risarsko pa slikarsko znanje Kambič in Cotič, zlasti Cotič. Bil je tudi navdušen skavt in je ilustriral skavtski časopis. Potem je šel študirat arhitekturo k Vurniku. Ko je bila l. 1942 ustanovljena vaška straža v Bizoviku, se je tja prigrabil Volovšek, a še vedno obiskoval predavanja na arhitekturi.

Pozneje je postal podpoveljnik v Preserju. Ker pa ni prenesel kapric laškega oficirja, je sel maja 1943 v ilegalo. V borbi pri Šmarjeti je padel s šestimi sobojevniki v partizansko ujetništvo; pet so jih takoj likvidirali, zanj in še za enega so pa še iskali podatkov. Medtem je bil partizanski položaj bombardiran iz zraka, zdravi partizani so se razbežali, Volovšek je obležal z drugimi ranjenci. Ne da bi vedeli, da je ujetnik, so ga potem spravili v bolnico v Kočevskem Rogu. Ko je videl njegove risbe, si ga je privzel za sodelavca kipar Niko Pirnat. V njegovi družbi se je seznanil z Jakecem, Beablerjem in drugimi "voditelji" in ko je ozdravil, mu ni bilo težko doseči, da so ga poslali na štajersko. Volovšek je pravilno računal, da bo tam lažje ušel, kar je potem tudi ob prvi priložnosti storil. Postal je komandant v Lučah, kjer so imeli svojo postojanko gorenjski domobranci. Potem je bil do deljen primorskim, bil v Gorici, se bil okrog Vipave, preobrat pa je dočkal v Ljubljani. Na vseh teh bojnih pohodih mu je bila poleg brzostrelke tudi skicirka zvesta spremljevalka.

Na socialno področje, ki je new-yorške Slovence posebej zanimalo, je posegel na socialnem večeru v marcu 1954 dr. Ludovik Puš s predavanjem "Socialna struktura prebivalstva Združenih držav." Snov je bila pripravljena za članek v Družabni Pravdi. Predavatelj je stvarno predelal za predavanje, ki je bilo poučno, le — zaradi obilice citiranih števil in primerov — za nekatere udeležence nekoliko težko. Razvila se je tudi živahna debata.

Zaključno predavanje je imel v maju 1954. Konrad Mejač, ki je obdelal na svojski način zanimiv problem, ki je v zvezi s socialnim položajem slovenskih ljudi: "Slovenci v Velikem New Yorku". Predavanje je privabilo precej ljudi. Pripravljeno je bilo na osnovi gradiva, ki ga je predavatelj zbral za svojo tezo: Adjustment of Slovenian DPs in Greater New York (Prilagoditev slovenskih beguncev v Velikem New Yorku). Gradivo je bilo zbrano iz odgovorov na vprašalne pole, ki jih je g. Mejač razposlal vsem znanim beguncem v New Yorku in na katere se mu je odzvalo skoraj 50%. Novi ameriški Slovenci so si svesti ugodnosti in gostoljubja, ki jim ga nova domovina nudi, so pa do gotovih stvari tudi kritični. Skušajo se držati svojih naved pri hrani, branju, razvedrilo in drugih odtentkih vsakdanjega življenja — čeprav se na drugi strani iz odgovorov čuti, kako k njim vdira sila ameriškega tempa in želja po udobju. Sledila je zanimiva debata, ki je pokazala, da je bilo predavanje poslušalstvu zelo blizu.

Ta kratka bilanca dela, ki ga je izvršil v minulih sezoni socialni krožek v New Yorku, naj bo v spodbudo slovenskim begunskim ljudem, kako vsakdo lahko prispeva svoj delež k naši skupni slovenski stvari. Nismo šli po svetu zaradi lova za denarjem — marveč zaradi načel, ki smo jih branili in smo jih braniti dolžni tudi v tujini, če naj bomo dosledni. To je naše poslanstvo. Kdor je nanj pozabil in se utaplja v lovu za zgolj materialnimi dobrinami in za udobjem, naj bi se tega zavedel in se zresnil. Duh je več kot meso in načela so mnogo več kot plehko udobje in denar.

MILAN VOLOVŠEK BO RAZSTAVIL

Ko je čez Koroško pribežal v Monigo, ga je vzel v poseben pouk Francé Gorše. Sobo, v kateri je imel kvartir, je vso poslikal (Ustoličenje, Kralj Matjaž). Iz Moniga je prispel čez Forli v taboriše 7 v Senigaliji, kjer je postal profesor risanja (in telovadbe) na begunski gimnaziji. Vneto je sodeloval kot pevec, igralec in inscenator pri prosvetnem delu, poslikal je otroško sobo in skavtski dom. Iz Senigalije je odšel z drugimi akademiki v Bologno, ko se je tam ponudila priložnost za nadaljevanje študij. Ker pa Bologna nima visoke šole za arhitekturo, se je vpisal na umetnostno akademijo, obenem s Koritnikom. Tu se je zanj zavzel profesor kompozicije, ekspresionist Nino Bertochi. L. 1947 je prišel za svojo skupino v Barletto, naslikal bandero, napravil jaslice in božji grob, igral, slikal, pel in se poročil z gđc. Majdo Uršič, v kateri je našel svojim umetniškim težnjam najidealnejšo podpornico.

Po prihodu v Buenos Aires si je najprej poiskal službo v dekorativni stroki. Kot drugi umetniki, je tudi Volovšek spoznal, da naročena umetna obrt ubija in je poiskal kruha v metalurgiki. Ves čas, kar mu ga je ostalo, je porabil za izpopolnjevanje. S posameznimi slikami se je udeležil že nekaj razstav pa tudi raznih konkurzov, ki so mu prinesli več nagrad, med njimi dve prvi. Tako je pritegnil nase pozornost buenosaireških umetniških krogov, v katerih je Volovšek že dobro znan. Slikar Luis Seoane ga je uvedel v galerijo Comte, ki ga je povabila, naj v njenih prostorih razstavi. Ta galerija ne oddaja razstavnih sob v najem, ampak jih nudi izbrancem brezplačno. Med njenimi izbranci je zdaj Slovenec Milan Volovšek.

Volovšek bo razstavil dve tihožitji in dva pejzaža: Šmarna gora po spominu in okolico ramaške cerkve. Vse druge slike so figuralne kompozicije: frančiškan s knjigo, ženski portret, ribičke žene ob slovenskem morju čakajo svoje može. Največ slik, 7 po številu, kaže slovenske kmete in kmetice, med katerimi je slikar preživel svojo srečno mladost. Umetniki, ki nosita v katalogu številki 1 in 2, pa sta vzeti iz naše bližnje preteklosti: domobranci v juriu in begunci na Ljubelju.

"Komur je mar slovenstvo", bo obiskal Volovškovo razstavo v galeriji Comte!

Komur je mar slovenstvo", bo obiskal Volovškovo razstavo v galeriji Comte!

Komur je mar slovenstvo", bo obiskal Volovškovo razstavo v galeriji Comte!

Komur je mar slovenstvo", bo obiskal Volovškovo razstavo v galeriji Comte!

ARGENTINA

Predsednik republike general Juan D. Peron je prejšnji petek slavil rojstni dan. V predsedniški palači so mu izrekli člani vlade, tajništva CGT, obeh vej Peronistične stranke tople čestitke, častniški zbor mu je pa priredil prijateljsko večerjo.

General Perón je pred dnevi sprejel prodajalce industrijskih izdelkov I.A.M.E., t. j. traktorjev Pampa, motornih koles Puma ter avtomobilov znamke Intistex ter Justicialista. Izjavil jim je, da bo vse te industrijske izdelke I.A.M.E. mogoče prodajati še bolj poceni, če se bo proizvodnja še bolj racionalizirala.

Japonska vlada je podelila predsedniku generalu Peronu visoko odlikovanje. V Buenos Aires ga je prinesel japonski zunanji minister Dr. Katsuo Oyazaki.

V Buenos Airesu so zaključili prvi kongres za potovanje in turizem. Na njem je bilo sprejetih več predlogov, ki bodo predloženi vladam prizadetih držav. Tako so med drugim predlagali naj bi se za pospeševanje turizma med Argentino in Čilom odpravil potni list.

V Buenos Aires so v ponedeljek odprli razstavo moderne cerkvene umetnosti. Razstava je v prostorih Gath in Chaves.

Minister za narodno zdravje dr. Raul Bevacqua je odpotoval na medameriško zdravstveno konferenco v Santiago de Chile.

Te dni je zapustila buenosaireško pristanišče severnoameriška tovarna ladja ladijske družbe Moore McCormack Lines ter je odplula proti Čilu. V zalivu Penas, v katerem sodijo, da se je nedavno potopila z vso posadko argentinska tovarna ladja San Martin, bo kapitan omenjene ameriške ladje spustil v morje štiri velike vence.

Zunanji minister dr. Remorino je povabil diplomatske predstavnike ameriških držav v Argentini na izlet v cordobske planine. Ameriški diplomatski predstavniki so s svojimi programi potovali v Cordoba s posebnim vlakom. Na izletu so bili gostje zunanjega ministra in vlade cordobske province.

Prejšnji teden je večino področja republike pokrili polarni mraz. Temperatura je zelo padla. Tako je bila pri spomeniku Kristusa Rešenika v Andah —8, Puente del Inca —3, Valle Hermoso —9, Malargue —2. V tem kraju so imeli še močne snežne viharje. Sneg je dosegel višino 10 cm, v Sosneado pa 16 cm.

Dr. Ermina Benítez de Lambruschini je bila imenovana za dekana fakultete za filozofijo, znanost in umetnost na univerzi Litoral v Rosario. Je to prva ženska v Argentini, ki je bila dosedaj imenovana za tak položaj.

EVROPSKE KP — ČLANOV MANJ, USPEHOV VEČ

Komunizem izgublja na članstvu toda pridobiva na uspehih v svobodni Evropi. Odločni evropski državniki, težki milijoni ameriških dolarjev in skalnata opozicija Cerkev so onemogočili komunizmu po vojni prodirati med ljudske mase izven železne zaves. Toda komunistični glasovi so zrušili ratifikacijo EDC v francoskem parlamentu. Komunisti so organizirali in izvedli nedavno 24 urno stavko v Amsterdamskem pristanišču. Komunisti so glasovali s protikomunističnimi delavskimi organizacijami v Angliji proti ponovni obožovitvi Nemčije. Komunisti v Italiji kot ena največjih kom. strank izven železne zaves napenjajo vse sile, da bi zrušili demokratsko vlado z demagoškimi sredstvi zaradi javnega škandala v zvezi z umorom Vilme Montesi.

V deželah, kakor sta n. pr. Anglija in Nizozemska, kjer so komunisti sorazmerno maloštevilni, komunisti navadno z velikim hrupom in truščem skušajo dobiti in se postaviti na čelo že izpeljani ideji, da bi jih smatrali kot zadržnike in pobornike tiste ideje, toda se jim navadno ne posreči. V Franciji in Italiji, kjer sta komunistični stranki izredno močni, je njihova sila potencirano nevarna politiki zapadnih držav.

V svobodni Evropi je sedaj ok. 3 milijone članov KP. Dva milijona od teh jih je v Italiji, 400.000 v Franciji. Ostali so močno raztreseni ter jih je največ na Finskem in na Islandu. V Avstriji in v Zah. Nemčiji so skoro nemočni. Komunistična stranka je prepovedana v Španiji, Grčiji, Turčiji in na Portugalskem. Irska pa sploh nima komunistične stranke.

Novice iz Slovenije

V Rogaški Slatini je bila nedavno IV. letna skupščina Zveze odvetniških zbornic Jugoslavije. Kot gostje so bili med drugim navzoči sekretar Izvršnega sveta Slovenije Boris Kocjančič, državni sekretar za pravosodno upravo Slovenije dr. Teodor Tomineš, predsednik republiške arbitraže Jernej Stante, državni pravobranilec Teodor Koriš, predsednik Vrhovnega sodišča Slovenije dr. Fran Hočvar, predsednik Društva "Pravnik" iz Trsta in drugi.

V pozdravni brzojavki Titu so zborovalci naglašali, "da želi jugoslovanska advokatura z vsemi svojimi silami dati največji delež k nadaljnjemu utrjevanju socialistične družbene ureditve in popolne zakonitosti v naši državi."

Odvetnik Prvislav Vasiljevič iz Beograda je v referatu "o vlogi odvetnikov v današnji družbeni ureditvi" ugotavljal, da se na današnji stopnji družbenega razvoja v Titovini postavljata dve nalogi in to "odrediti z novim zakonom o odvetništvu njegovo mesto in vlogo in povesti znotraj odvetništva odločen boj proti težnjam in pojavom, ki poizkušajo zapeljati odvetništvo v boj proti družbenemu razvoju." Govornik je tu naglašal, da je "zlasti od odvetnikov samih in njihovega obvladovanja reakcionarnih pojmovanj v lastnih vrstah torej odvisno kdaj bo postalo odvetništvo napredna družbena funkcija, ki bo svobodno in brez vseh omejitev opravljala svoje delo."

Spremembo zakona o odvetništvu iz leta 1946 po njegovem zatrdanju narekuje "potreba, da bi se vskladilo odvetništvo z vsemi spremembami, ki so se izvršile v zadnjih 8 letih. Gre torej za spremembo zakona s stališča družbenih in političnih potreb, ne pa poklicnih interesov."

Glede odvetniške morale pa je naglašal, da je v titovini "danes nemoralno vse, kar ni družbi dovoljeno. V naši družbi pa je nedovoljeno vse, kar je usmerjeno proti zgraditvi socializma in proti interesu družbene skupnosti."

K referatu Vasiljeviča je imel koreferat dr. Vladimir Grossmann, predsednik Slovenske odvetniške zbornice. V debato je poseglo več odvetnikov, ki so vsi ugotavljali, da se je "pretežna večina odvetnikov že vživela v našo družbeno stvarnost, da pa je treba posameznike, ki še stojijo na nasprotnih pozicijah izločiti iz vrst odvetnikov."

Violinist Rok Klopčič iz Ljubljane je dobil nagrado za solistično igro na violini na letošnjem mednarodnem folklor-nem festivalu v Langolenu v Angliji.

V Ljubljani je umrl upokojeni veterinar Jože Judnič.

Na juljskem zasedanju zveznega parlamenta sta bila med drugim sprejeta 2 pravosodna zakona in sicer zakon o rednih in zakon o gospodarskih sodiščih. Obširno poročilo o obeh zakonih je podal šef kom. tajne policije UDBA Aleksander Rankovič.

Ivan Potrč je v založbi Slovenskega knjižnega zavoda izdal nov roman "Na kmetih".

Za ta mesec je napovedana v Beogradu razprava "o sodobni književni problematiki". Sestanek, na katerem bodo o književni problematiki razpravljali, je nekaj razširjeni plenum književnikov. Referate in koreferate nameravajo po tem izdati v posebni knjigi Komunisti žele, da bi to bil potem "priročnik" in podlaga za širšo razpravo na kongresu Zveze književnikov, ki bo prihodnje leto.

V komunistični diktaturi v Jugoslaviji sme izhajati samo komunistično časopisje, ki je tudi bogato subvencionirano. Po podatkih zveznega zavoda za statistiko so imeli komunistični listi v Jugoslaviji v letu 1953 naslednje naklode: Beograjska "Borba" dnevno povprečno 230.000, "Politika" 200.000, zagrebški "Vjestnik" 76.000, ljubljanski "Slovenski Poročevalec" 61.000, mariborski "Večer" 30.000, novosadski madžarski list "Magyar Szó" 18.000, "Ljubljanski Dnevnik" 17.000. V vsem komunisti v Jugoslaviji izdajajo 18 dnevnikov v okrog 800.000 izvodih. Razen dnevnikov so komunisti lani doma izdajali še 440 drugih periodičnih listov in časopisov v skupni nakladi 3.520.000. Komunistične založbe pa so skupno izdale leta 1953 4465 raznih knjig in brošur v skupni nakladi 21.450.000 izvodov. Povprečna naklada posamezne knjige je bila 4.800 izvodov. Šest podjetij na štajerskem se je odločilo, da bo del svojih sredstev preneslo v poseben sklad, iz katerega bodo zgradili dve osemnadstropni stanovanjski stavbi, v kateri bo 64 stanovanj. Zgraditev obeh stavb bo stala 2 milijona dinarjev.

Primorski kulturni delavci so si ustanovili lastno glasilo "Bori", ki bo izhajalo kot zbornik za književnost in kulturo.

S šolskim letom 1954/55 je Svet za prosveto in kulturo odobril nove predmetnike za osnovne šole, gimnazije in ekonomsko srednjo šolo. Po teh predmetnikih so tedenske učne ure znižali za osnovne šole in nižje gimnazije na 30 ur tedensko, za višje gimnazije na 30 do 31 ur, za 8. razred klasične gimnazije pa na 33 ur na teden.

Poročali smo že, da je bil predsednik turške vlade Bajar na obisku v Jugosla-

viji. Bil je tudi v Sloveniji. Ko se je vozil s Titom skozi Ljubljano, so bile Masarykova, Dunajska, Gosposvetska cesta ter ulice v šiški okrašene s slovenskimi, državnimi in turškimi zastavami. Po izrečnem ukazu komunistov v teh ulicah ni smelo biti nikjer komunistične zastave s srpom in kladivom, da ne bi vznemirjale predsednika turške vlade, ki je odločno usmerjen proti komunizmu. Po drugih ulicah v Ljubljani so komunisti svoje zastave lahko izobesili.

Komunisti doma so znova povečali pritisk na svoje nasprotnike. Prej so nekaj časa dopustili, da so ljudje lahko malo pokritizirali po gostilnah, zdaj pa povsod budno pazijo na vsak glas proti režimu. Tako so nedavno v Ljubljani zaprli za 6 dni zdravnika dr. Bajžlja zaradi izjave, češ, da frak Titu nič ni dobro stal, ko je bil s predsednikom turške vlade v Ljubljani ter da bo Jugoslavija vstopila tudi v Nato.

V Ljubljani je železniški ravnatelj biv. kretničar. Pri ogledu kurilnice je šikarinal železničarja, ki so ga napodili z železnimi drogovi.

Komunistično "vzorno" gospodarstvo na Pšati se ni obneslo. Pravijo, da znane poplave Pšate v 100 letih ne bi napravile toliko škode, kot je je bilo samo v

Slovinci v Argentini

Buenos Aires

PREDAVANJE G. DINKA BERTONCLJA

Za nedeljo zvečer 10. t. m. je bilo napovedano predavanje g. Dinka Bertoneclja o argent. ekspediciji na Dhaulagiri. Ker je bila dvorana pri Deklevi zasedena, je bilo predavanje v salonu nasproti Deklevi. Povabilu SPD v Bs. Airesu se je odzvalo zelo lepo število rojakov. Iskrene čestitke in pozdrave v imenu SPD je g. Bertoneclj izrekel predsednik SPD g. Robert Petriček, nakar je g. Bertoneclj v nadenournem govoru prikazal lepoto Dhaulagiri, vse napore in nevarnosti, katerim so bili izpostavljeni člani argent. ekspedicije. Izvajanja g. Dinka Bertoneclja so navzoči nagradili z živahnim odobravanjem z željo, da bi ga planinska sreča spremljala še naprej.

Prihodnje predavanje državnopravnega tečaja bo v nedeljo 17. oktobra ob pol deveti uri dopoldne na Victor Martinez 50. Predaval bo g. Marijan Marolt o pomenu kulture za slovensko državno zavest v tujini. Možje in fantje v ljudno vabljeni.

I z i d

ZBORNKA - KOLEDARJA SVOBODNE SLOVENIJE ZA LETO 1955

bo izreden kulturni dogodek med slovenskimi izseljenci. Bo pa tudi posebnost v vsem izseljenskem tisku.

Prednaročila in predplačila sprejemajo zastopniki samo do 28. novembra 1954.

VINKO MIRT

Iz nepoznane Brazilije

400 LETNICA MESTA SAO PAULA

To leto praznuje mesto Sao Paulo v Braziliji, največji industrijski center Južne Amerike 400 letnico svoje ustanovitve. Že skozi celo leto se vsršijo velike proslave, najrazličnejša mednarodna zborovanja, pomembne kulturne proslave razstave, koncerti; vse v spomin te štiristoletnice.

Brazilija danes ni več poznana po svetu samo po svoji izvrstni kavi, temveč kot pomembna in važna sila latinske Amerike, ki se uspešno uveljavlja na mednarodnem gospodarskem in političnem polju. Slovenci imamo prav malo napisanega o tej največji državi Južne Amerike, ki je skoro tako obsežna kot vsa Evropa, pa šteje le nekaj nad 52 milijonov ljudi. Ni čudno, če imajo nekateri prav bujne in grozne predstave o Braziliji. Zato, mislim, da je zelo primerno napisati nekaj stvarnega o tej zelo nepoznani državi. Predvsem nekaj o Sao Paulo, kjer se nahaja tudi skoro večina vseh Slovencev naseljenih v Braziliji.

Glavno mesto Brazilije je sicer Rio de Janeiro, "cidade maravilhosa" "čarobno mesto" kot ga zaljubljeno imenujejo njegovi prebivalci, vendar gospodarsko središče, ki daje moč in napredek Braziliji, je in ostanje Sao Paulo. Pisati o Bra-

ziliji je začeti pri S. Paulu. Naslednje vrstice nam to potrdijo. V kratkih in zgodovinskih orisih je zgodovina mesta S. Paula in njegove ustanovitve naslednja:

Po nekaj desetletjih, odkar so prvi Portugalci stopili na braziljska tla, takrat po njih imenovana "Terra de Santa Cruz" — Dežela sv. Križa, so začeli vdolž obale Atlantskega oceana ustanavljati naselja, katera so jim kasneje odlično služila pri prodiranju v nepoznano in skrivnostno zaledje. Niti slutiti niso, kakšno ogromno ozemlje so priložili svojemu portugalskemu imperiju. Leta 1523 so na god. sv. Vincenja, 22. januarja ustanovili naselje Sao Vicente. Danes je to lepo in bogato letoviško mesto, ki se drži tik mesta Santos-a, svetovne izvozne luke za izvoz kave. (Santos kava!) Od tu so portugalski kolonizatorji, sledječ odkritim indijanskim stezam, prodrli na visoko gorsko planoto, današnje Serra do Mar, ki se nekaj čez deset km od morja odmaknjen, strmo dviga nad primorjem. To gorovje, odnosno za njo planota se razteza več stotin km vzdolž obale Atlantskega oceana. Za vrhovi tega pogorja se začena prava notrajnost ogromne dežele.

Tam, kjer so nekoliko prenehale neprehodne goščave, je Joao Ramalho, prvi znan Portugalce, ki se je naselil med Indijanci, ustanovil naselbino, prvo na tej planoti.

Kmalu za njim so prišli iz Sao Vicente prvi misijonarji iz Družbe Jezusove in začeli z misijonskim delom med Indijanci. Poznana sta predvsem patra Jose de Anchieta in Manuel da Nobrega. Ta dva veljata za prava ustanovitelja Sao Paula. Postavila sta blizu indijanske naselbine imenovane piratininga preprosto zavestilce, od koder sta stopila v stik z Indijanci rodu Guayanazes. Kraj je bil še nekoliko višji kot okolica in je imel od dveh strani dve mali rečici. Na trgu, kjer stoji danes mogočen spomenik ustanoviteljem S. Pavela, je pater Anchieta postavil prvo kapelico. Bila je iz blata in s travo pokrita. Tu je dne 25. januarja 1554 bila brana prva vs. maša ob navzočnosti nekaj belcev in mnogih Indijancev različnih imen in rodov. Ker je bil tisti dan ravno god sv. Pavla, so kraj imenovali "Sao Paulo de Piratininga, kasneje samo okrajšano Sao Paulo. Ta dan velja za ustanovni dan San Paula, "mesta, ki raste najhitreje na svetu", kot ponosno izjavljajo Braziljanci.

Pater Anchieta in sobratje so začeli in uspešno delovali med domačini. Učili so jih vere, jih zdravili, spoznavali njih običaje in se naučili njih jezika. Tako je p. Jose de Anchieta spisal slovnico indijanskega jezika rodu TUPI — ko je nekaj sto let kasneje v Sev-

Osmi občni zbor Društva Slovencev v Buenos Airesu

Letošnji občni zbor Društva Slovencev v Buenos Airesu je bil v nedeljo 10. oktobra t. l. dopoldne v dvorani pri farni cerkvi sv. Julije. Istotam je bil v nedeljo 3. oktobra tudi članski sestanek kot priprava na občni zbor.

Osmi občni zbor je začel in nato vodil predsednik DS g. ing. Albin Mozetič. Pozdravil je vse navzoče člane in članice. Iskren pozdrav je naslovil tudi na vse rojake, ki so tekom tega leta prišli iz Slovenije v Argentino ter jim želel srečo in zadovoljstvo v novi domo-

enem letu. Vse to so dosegli komunistični "strokovnjaki".

Komunistična megalomanija se odraža tudi v sklepu partijskih gospodarstvenikov, ki so proti nasvetom pravih strokovnjakov ustanovili veliko prašičerejo na Kočevskem, pri Radomljah pa veliko gosjo farmo. Obe podjetji sta končali z milijonskimi izgubami. Strokovnjaki so pravilno opozorjali: Neumno je iz Banata uvažati koruzo in v Kočevju rediti prašiče ter pridelovati mast, ko pa to ceneje napravijo v Banatu.

V četrtek 7. t. m. je prispela čez Hamburg in po 42 dnevni vožnji s finsko ladjo v Buenos Aires gospa Ema, mama našega slikarja Volovška. G. Volovšku, ki prav te dni pripravlja svojo razstavo, čestitamo k svidenju z materjo, gospej Volovškovi pa izrekamo iskreno dobrodoželico!

V soboto 9. oktobra t. l. je prispela z letalom iz Kanade k svojim otrokom v San Justo na področju Velikega Buenos Airesa ga Alojzija Urbančič, roj. Potrebin. Iz domovine jo je poklicala v Kanado njena sestra, odkoder je sedaj prihitela k svojim otrokom. Želimo ji srečno in zadovoljno bivanje v Argentini.

III. filozofski večer Slovenske kulturne akcije se je vršil v četrtek 7. t. m. V nadenournem predavanju je univ. prof. dr. Ignacij Lenček obdelal snov "Naradnost in njen etos." Pismeni koreferat je poslal g. dr. Milan Komar, koreferiral je še g. Božo Fink. Sledila je debata, za zaključek so vrteli Grdinov film o kiharju Gorsetu in njegovi letošnji clevalandski razstavi.

vini. Povabil jih je naj se pridružijo slovenski skupnosti v Argentini, ki se tu uveljavlja v Društvu Slovencev.

Po splošnem poročilu o društvenem delovanju je povdaril tudi to, da so se Slovenci v tej poslovni dobi meseca februarja t. l. predstavili v radiu s slovensko uro argentinskemu narodu. Z besedo in slovensko pesmijo, ki jo je izvajal Slovenski pevski zbor Gallus, so dostojno proslavili slovensko ime.

Navzoči člani DS so z živahnim odobravanjem sklenili, da občni zbor pošlje pozdravni brzojavki predsedniku republike generalu Juanu D. Peronu in buenosaireskemu nadškofu kardinalu Coppellu.

Po govoru predsednika DS ing. Mozetiča so odborniki DS podali svoja poročila. Iz njih je razvidno, da ima DS sedaj 1178 članov. V minuli poslovni dobi je bilo sprejetih 9 novih članov, umrli so pa člani: Stanko Černič, Ignacij Jeriha, Anton Juršič, Albin Koritnik, France Kremzar, Olga Kukovica, Franc Kukovica in Franciška Pleško. S pomočjo Mednarodne katoliške organizacije za emigracijo je prišlo od let. januarja do sredine septembra v Argentino 23 družin, t. j. 24 žena, 66 otrok, 2 očeta in 2 materi. Član tega odbora je tudi direktor slov. dušnih pastirjev v Argentini g. Anton Orehar. Občni zbor je odobril poročila društvenega odbora.

Pri volitvah je bil znova izvoljen za predsednika DS g. ing. Albin Mozetič. V upravnih odbor pa naslednji gg.:

Cof Emil, Cvetko Boleslav, Češarek Nande, Erjavec Lojze, Fajdiga Pavle, Grohar Ignacij, Horvat Avgust, Kastrevec Izidor, dr. Kovačič Miro, Kralj Janez, Krošelj Andrej, Loboda Marjan, Maček Janez, Magister Albin st., Markež Valentin, Mizerit Martin, Pernišek Franc, Pipan Alfonz, dr. Savelli Julij, Smersu Rudolf, Stare Miloš, Zupan Herman in Žitnik Rudolf.

V nadzorni odbor: gg. dr. Eiletz Leopold, dr. Jelenc Celestin in Masič Pavle. Za predsednika razsodišča je bil izvoljen g. dr. Logar France.

Po izvolitvi novega odbora se je predsednik g. ing. Mozetič zahvalil za izkazano zaupanje, nakar je bilo sprejetih več predlogov. Tako med drugim predlog o povišanju posmrtninskega prispevka od 2 na 3 pesose, ter predlog o koordinaciji kulturnega dela. Odbor DS bo tudi študiral možnost ustanovitve delovne zadruge za tiste rojake, ki zaradi starosti ali pa zaradi neznanja španskega jezika ne morejo dobiti zaposlitve v podjetjih.

Z velikim navdušenjem in odobravanjem je bil končno sprejet tudi predlog predsednika DS g. ing. Mozetiča, da občni zbor pošlje pozdravni pismi predsedniku Narodnega odbora za Slovenijo g. dr. Mihi Kreku in škofu g. dr. Gregoriju Rožmanu.

S pozivom za še bolj povezano delo v društvu Slovencev za slovensko skupnost v Argentini je g. ing. Albin Mozetič zaključil občni zbor.

Ameriki, naš veliki misijonar, škof Baraga izdal knjige v jeziku tamkajšnjih Indijancev. Naselje se je začelo večati in čeprav so prebivalci novoustanovljenega selišča morali doživeti ljubosumne napade prvega naselja Santo Andre-a, so se slednji pridružili tudi Sao Paulu. Čim pa je bila naselbina številnejše naseljena, so že začeli prodirati v nepoznano in skrivnostno notrajnost. Ljudi, ki niso poznali strahu niti pred neskončnim morjem, so izzivale nepregledne goščave in temni pragozdovi polni skrivnosti in še več nevarnosti. Začeli so se drzni pohoditi "bandeirantov". Besedo "bandeirante" je v slovenščino težko dobesedno prestaviti. Pride beseda od portugalske bandeira — zastava. Človek, ki se je nahajal prostovoljno, ali obvezno pod zastavo neke določene osebe odnosno kraja, je bil "bandeirante". Tako kot so v srednjem veku in kasneje v času 30 letne vojne vitezi, knezi in vladarji po ce li Evropi nabirali in organizirali najemnike v svoje vojske, ljudi, ki niso imeli večasih nič drugega skupnega kakor zastavo ali grb osebe, kateremu so pač služili. Vendar "bandeirantes" so bili samo tukaj in začeli pisati zgodovino mnogo opisane in opevane dobe bandeirantov. Bili so te neustrašni ljudje, večasih tudi kruti, ki so pod vodstvom ali z pomočjo domačina prodirali v notrajnost pragozdov, iskali dragocenih kamnov in zlata, ustanavljali nova naselja in tudi lovili sužnje — Indijance. Še ni poteklo deset let od ustanovitve

Sao Paula, ko so se bližnji rodovi Indijancev ogorčeni nad lovci sužnjev združili in napadli naselbino Sao Paula. Pod vodstvom vzeštih in pokristjanjenih Indijancev in njihovih poglavarjev Tibirica in Caiubi so le-ti napad odbili. Pri ponovnih napadih pa sta pomirjevalno vplivala s svojim posredovanjem oba patra. Kip indijanskega poglavarja Tibirica pa stoji v kriпти letos posvečene katedrale Sv. Paula, postavljen v spomin kot branilec vere...

Sao Paulo so obdali nato z močnim obzidjem in ga utrdili z stražnimi stolpi. Naselje se je začelo vedno bolj razširjati tudi izven obzidja po vseh naštetih hribcih in gričih z vedno novimi rocadami. Beseda je tipično braziljska in pomeni prvo delo, trebljenje pragozda, ki se opravi, da se zemlja more začeti obdelovati.

Poročajo, da je tisti čas S. Paulo štel 140 družin, belcev, Indijancev in naravno mesticov.. Mestici so potomci prvih in drugih. Okoli l. 1590 so našli prvič, ob vzožju hriba Jarugua, zlato. Hrib leži približno 12 km od S. Paula in ima značilno obliko z dvema vrhovoma. Slovenskih fantov je to priljubljena izletna točka. Ljubljancani pravijo, da je gora zelo po obliki in višini podobna šmarni gori z Grmado pri Ljubljani.

Podžgani od prvih uspehov in željni novih dogodivščin, so bandeirante nadaljevali s svojimi pohodi v notra-

(Nadaljevanje na 4. strani)

SLOVENCJI PO SVETU

Kanada

ČLANI SKAS-A NA UMETNIŠKI RAZSTAVI

"Volja, razum in čustvo, so trije elementi, potrebni za umetnino". To dognanje je položil pred svoje poslušalce akademski kipar F. Gorše na umetniški razstavi v Galeriji Eglinton v sredo zvečer 29. septembra. Ta večer je organiziral SKAS v Torontu ogled umetniških del, ki so sad volje, razuma in čustev dveh slovenskih umetnikov v tujini.

Na razstavi so bili navzoči poleg članov SKAS-a še nekateri starišine in visokošolski, prijatelji organizacije. Vsega okrog 20 oseb. Ogled umetniških del sta vodila oba razstavljalca kipar Frane Gorše in slikar Božo Kramolc.

Dasi razstavljalca, kipar svojo plastiko in slikar grafiko, je razstava enotna; ničesar ji ne manjka in nobeno delo ni odveč. Kramolčeva grafika daje umirjalni učinek Goršetovi plastiki.

Tudi umetniško nevedče oko ob razlagi razstavljalca takoj opazi osrednjo idejo, ki je umetnika vodila pri izbiri del. Po Goršetovi razlagi je ta osrednja ideja narodno-religiozna, ki naj afirmira Slovence v širokem svetu. Narodno misel predstavlja "Slovenija", kip izrazite Slovenke, ki zre v daljo, čaka in prisluškuje utripom življenja njenih razkropljenih otrok. Tudi Kramolc ima med svojimi deli izredno lepo sliko obraz Slovenke, ki to narodno idejo predstavlja. Religioznost pa je v Goršetovih delih, ki so namenjena za slovensko cerkev v Torontu. Pa tudi v Kramolčevi sliki Kristusa s trnjem kronanega.

G. Gorše je vodil poslušalce od kipa do kipa, razlagal misel, ki je delo rodila in je sedaj v mrtvi snovi oblikovana. Prikazal je tudi zgolj tehnični postopek, ki je potreben za dovršitev umetnine.

G. Kramolc je s primerjavo svojih razstavljenih del z onimi iz prve dobe svojega slikarskega udejstvovanja, osvetlil pot razvoja, ki jo je naredil. Ker on razstavlja monotipe in linoreze — prikaz dela petih let v Kanadi —, je bilo treba publiko poučiti, kaj je eno in kaj drugo, kakšen je tehničen postopek pri izdelavi linorezov in monotipov.

Obiskovalci razstave so bili z ogledom nad vse zadovoljni. Umetnika sta jih za dve uri iztrgala naglici velemesta in hrpu strojev ter jih vodila po slovenski poljani čiste umetnosti. Bil je večer izrednih estetskih užtkov.

Vse Slovence v Kanadi obveščamo,

da je prevzel zastopstvo Svobodne Slovenije za Kanado

Mr. Janez Muhič
92 Granby Street
TORONTO 2, ONT.

Pri zastopniku g. Muhiču morete naročiti in plačati tednik Svobodna Slovenija ter vse publikacije, ki izidejo v Založbi Svobodne Slovenije.

Opozorjamo na pesniško zbirko Mariji, ki je izšla za Marijino Sveto leto in vsebuje izredno lepe pesmi Jeremije Kalina, posvečene Mariji. Cena izvodu je en dolar 40.

Pri zastopniku g. Muhiču lahko tudi naročite Zbornik-Koledar Svobodne Slovenije za leto 1955, ki je v tisku. Bo to izredno bogata knjiga po vsebini in ogledalo življenja in dela slovenskih izseljencev.

Krščeni so bili: Ana-Emilija Urbančič, hčerka Franca in Marije Rustja; Viktor-Franc Repovž, sinček Franca in Terezije, roj. Hrovat; Helena-Ana Springer, hčerka Leopolda in Ivanke, roj. Starin; Magdalena-Ljudmila Muhič, hčerka Antona in Marije, roj. Perovček; Marija-Getrada Royman, hčerka Janeza in Marije, roj. Petrič; Sonja-Marija Štih, hčerka dr. Antona in Marije, roj. Musar; Ana-Marija Knavs, hčerka Alojzija in Marije, roj. Šircelj; Frane Bajt, sinček Matije in Marijane, roj. Buh; Tomaž-Valentin Lavriša, sinček Valentina in Marije, roj. Zdešar. Srečnim staršem iskreno čestitamo.

Poročili so se: Anton Jereb iz Lučin nad Škofjo Loko in Katica Nemeč iz Štrigove; Albert Jurečič iz Cerklj ob Krki in Majda Bavdek iz Cerknice; Stanislav Tomazin iz Kočevja (Podnart-Kropa) in Marija Levstek od Sv. Gregorija pri Velikih Laščah. Vsem novoporočencem želimo mnogo sreče in božjega blagoslova!

Večja skupina Slovencev iz Montreala se je dne 15. avgusta udeležila zaključnega Marijanskega kongresnega dneva v Cap de la Madeleine.

USA

Vse naročnike Svobodne Slovenije prosimo, da takoj poravnajo naročnino za leto 1954. Za pošiljanje z avionsko pošto stane 8 dolarjev, 6 dolarjev pa plačajo tisti, ki list prejema z navadno pošto. Naročnino sprejema.

Liga of C.S.A.
238 E. 19th Str.
NEW YORK 3, N. Y.

NAROČITE IN PLAČAJTE

ZBORNİK-KOLEDAR Svobodne Slovenije za leto 1955

v prednaročilu za 43.— pesov.
Prednaročila in predplačila sprejemajo:

1. Pisarna Društva Slovencev, Victor Martínez 50, Bs. Aires
2. Casa Boyu, Olazabal 2338, Buenos Aires
3. Santeria y Papelería "Santa Julia", Victor Martínez 39
4. G. Ivan Lužovec, slovensko zemljišče v Lanusu
5. Fotoateljé Lojze Erjavec, Alvarado 350, Ramos Mejía
6. Gdč. Renata Ašičeva, Méjico 5271, Villa Martelli
7. G. Pavle Homan, Temple 2147, J. D. Perón (ex Munro)
8. G. Miro Kovač, Almejra 530, San Martín
9. Brivnica in parfumerija "Los Alpes", g. Žnidar, Calle Drysdale 5614, Carapachay
10. G. Andrej Krošelj, Pueyredón 744, Ciudadela

(Nadaljevanje s 3. strani)
njost. Ta potovanja so trajala tudi po več let in nekateri so prehodili ves kontinent, dokler se niso morali zopet ustavit na obali pri morju — Tihega Océana. Drugi so prodirali proti severu, prišli do reke Amazonke in nato po njenem toku v Atlantski ocean. Vendar ti pohodi niso bili zabavna ali turistična potovanja današnjih časov. Človek tiste dobe je moral biti krepak in žilav, sposoben premagati največje napore, neustrašen proti vsem nevarnostim (kače, divje zveri, neznošen mrčes, slaba klima, pomanjkanje vode; stupena rastlina). Pri teh pohodih so se izkazali zlasti mestiči. Bili so nenavadno odporni proti boleznim, močni in bojevit, združevali so dobre in slabe lastnosti obeh ras. Leta in leta so živeli in se bili z divjimi indijanskimi rodovi, zato so večkrat postali kruti in neizprosni napram sebi in sovražnikom. Puščajoč bolnika in ranjene na poteh, so prodirali naprej in šele ko so dosegli, kar naj bi jim prineslo oblast ali slavo, denar ali moč, so se vrnili v "domovino". Vpliv in moč bandeirantov se je večala, njihova oblast je segala do današnje Bolivije in do današnje Argentine.

Vendar ti neprestani pohodi so zelo slabili in skoro izpraznili Sao Paulo. Edina dobra lastnost pa je bila v tem,

da so mnogi ostajali v notrajnosti in začeli ustanavljati nova selišča.

Leta 1711 so bandeirante odkrili bogata ležišča zlata v današnji zvezni državi Minas Gerais. Zlato pa je hotel imeti za se le portugalski dvor, zato so začeli z najstrožjo kontrolo na vsem ozemlju, kjer se je nahajala zlata ruda. Bandeirantes, ki so se smatrali za pravega gospodarja novoodkritih zlatih polj, so začeli z neusmiljeno borbo z portugalskimi kraljevimi odposlanci, imenovanimi — emboabas. Lme je indijanskega izvora in pomeni ptiča z operjenimi nogami, v prenešenem smislu pa je pomenilo tujce, ki so bili tedaj vsi v škornjih ali usnjenih ovijačah. Za posest ležišč zlata rude je prišlo do neusmiljenih borb in obračunavanj. Do danes so še ohranjena krajevna imena, ki spominjajo na tisto dobo. N. pr. Rio das Mortes Reka Smrti, Capao da Traicao. Gozdni izdajstva. V tem gaju so bili pobešeni vsi bandeirante ki so se predali kljub temu, da so sprejeli svečano zagotovilo, da bodo postali vsi prosti in enakopravni, ako položijo oržje.

Leta 1711 je z odlokom portugalskega kralja Janeza IV. postal kraj Sao Paulo mesto. Paulistanci (prebivalci mesta S. Paulo) so se umaknili od odkritih ležišč in so nadaljevali raziskavati zapad.

(Nadaljevanje sledi)

KOROŠKA

Na univerzi v Innsbrucku je promoviral za doktorja medicine Joško Rutar iz Žitare vasi.

Na letošnjem celovškem velesjemu so razstavili tudi Jugoslavlani. Med razstavljenimi predmeti so bili naslednji: drž. družba Koper — vino je razstavila več vrst vina, od trpkog-sladkega istrskega do izbrane štajerske kapljice. Tudi pristno slivovko so točili obiskovalcem. Podjetje "Dom" iz Ljubljane je pokazalo fino kleklane čipke na prtičih, albume s platnicami, izrezljanimi iz lesa, domače čevlje, umetniško izdelane šatulje, šahovske deske v obliki krožnika, izrezljano volovsko vprego ter "ribniški puščjč". Poleg tega so bili razstavljeni še pleteni stolčki in leseni zložljivi, usnjeni predmeti — denarnice, torbice, mape, dalje gorenjski cekarji iz slame. Videti pa je tudi bilo konzervirane ribe, konzervirana čreva, suho sadje v ličnih prozornih vrečkah, suhe gobe, gozdne sadeže in najrazličnejše zdravilne rastline. Zastopana je bila dalje na razstavi tovarna dušika, prav tako pa telefonski aparati, priprave za merjenje, nadomestni deli za radio prejemnike in v Kranju izdelani radioaparati. Razstavili so tudi šentviški mizarji, manjkalo pa končno tudi ni — tobaka vseh vrst in vseh vonjav.

Tajništvo Narodnega sveta Koroških Slovencev je sklenilo podvzeti vse potrebne ukrepe, da bo tednik Kronika mogel spet redno izhajati na osemih straneh.

V Celovcu so na Starem trgu odkrili obnovljeni spomenik ustanovitelja celovškega mesta vojvode Bernarda Šponhajma.

V družini predsednika Narodnega sveta Koroških Slovencev prof. dr. Joška Tischlerja so pred nedavnim imeli kar dve slovesnosti: srebrno poroko dr. Ti-

schlerja ter poroko njegovega sina Janka, doktorja prava, z Marico Rojšek, ki sta si obljubila zakonsko zvestobo pri Gospej Sveti.

V teku avgusta je prišlo v obmejno področje Štajerske in Koroške 220 beguncev iz Jugoslavije.

Naš tednik-Kronika je v imenu vseh koroških rojakov čestitala Dinku Bertoneclju ob njegovem povratku v Buenos Aires, želeč mu, da bi mogel slovensko ime ponesti še na druge vrhove.

Znani dunajski časopis "Die Furche" je objavil v celoti izčrpen in stvaren članek dr. Boruta Žerjava o "Južni Koroški v slovenskem vidiku". Kot uvod v članek je napisala besede: "Iz Strasburga smo prejeli spodnji prispevek. Njegovo odlično zadržanje in umerjen jezik bi zaslužila resnega razgovora. Tu načeta vprašanja so nam dobro znana. Njihov kočljiv značaj ne sme zapeljati v mnenje, da bi to vprašanje — (ravnanje s slov. manjšino na Koroškem, op. uređ.) — ne obstajalo in da bi prizadevanje za njegovo vsebino ne bilo vredno plemenitega truda. Našo objavo je razumeti kot prispevek dobre volje".

Vse šmihelčane je silno razveselila novica iz Buenos Airesa, da je njihov prejšnji kaplan Jože Guštin bil imenovan za osebnega kaplana kardinala Coppella. Vsi šmihelčani mu zato preko Našega tednika čestitajo.

V Svečah je letošnje poletje daroval novo sv. mašo Franc Potočnik, ki pripada redu duhovnikov Srca Jezusovega. Bogoslovne študije je opravil na Dunaju in v Freiburgu ob Renu.

V 84 leti starosti je umrl v Maloščah pri svojem sinu župniku Korenov oče g. Janez Milonik, katerega so pripeljali na njegov dom v Zahočmu ter ga na Bistriškem pokopališču položili k zadnjemu počitku.

NEKAJ IZ GOSPODARSKEGA ŽIVLJENJA

Kot silno pomemben dogodek v argentinskem gospodarstvu je potrebno omeniti nedavno objavo o zgraditvi avtomobilne tovarne na področju Rosaria, ki jo bo skupno z IAME postavil Kaiser. Kot znano, bodo IAME prispevale 80 mil. pesov, Kaiser 140 mil. pesov (ca. 10 mil. dolarjev) in ostali kapital 180 mil. pesov mislijo podpisniki dogovora zbrati med zasebniki, zelo verjetno preko tukajšnje borze. Kaiserjevih 140 milijonov bo zastopanih v obliki celotnega tovarniškega kompleksa, ki ga misli Kaiser predstaviti iz USA v Argentino. Tehnično vodstvo podjetja bo v severnoamerikarskih rokah. Pri zgradnji celotnega kompleksa bo sodelovala tudi argentinska industrija, kajti Kaiser misli vsaj polovico del, združenih s pripravami za dokončen pogon celotne tovarne, oddati tukajšnjim industrialcem. Ti naj bi tudi kasneje, ko bo tovarna že stekla, prevzeli gotov del sodelovanja z izdelavo nekaterih sestavnih avtomobilskih delov, ki bi jih Kaiser sploh ne izdeloval. Tako bo tudi precejšen del domače industrije prešel na delovni sistem ameriških tovarn ter tako pomagal dvigati domačo produkcijo.

Računajo, da bo letni promet tovarne, ko enkrat steče, znašal okrog 3 milijarde pesov. Če uspoštevamo, da namerava tovarna dobavljati okrog 40.000

avtomobilov letno, potem lahko cenimo vsak povprečen voz na 75.000 pesov, kar bi nekako odgovarjalo današnjim cenam uvoženih avtomobilov brez vsakih taks in podobnega, odn. delno preselago nekaterih ceneje vrste.

Z zgraditvijo te tovarne bo predvsem pomagano ureditvi prometnih sredstev in zadostitvi vedno večjih potreb po dobrih in trpežnih vozilih, bo pa tudi otežkočeno uvažanje ostalih avtomobilov iz katerega koli konca sveta.

Po mnenju sev.-amer. gospodarskih krogov postavitev te tovarne ne bo v nobeni obliki prizadela amer. uvoza avtomobilov v Argentino, kajti Argentina je že lani kupila v USA avtomobilov, tovarnih avtomobilov in nadomestnih delov ter podobnega samo za 6.100.000 dolarjev, leta 1952 pa za 9,3 mil. dolarjev.

Kaiser sam pa, ki je zadnje čase imel težave s prodajo svojih avtomobilov v USA, misli poleg tovarne v Rosario zgraditi podobno tovarno tudi v Braziliji, dalje aluminijski kombinat v Venezueli ter težko industrijo v Kolumbiji.

Da ne bi ostali avto-kralji zamudili priložnosti, je Ford ponudil čilskemu konzulu v San Franciscu zgraditev avtomobilne tovarne v čilu ob sodelovanju čilskih strokovnjakov in kapitala. Ford bi napravil samo načrte, vodil kontrolo produkcije ter poskrbel za potrebno strokovno podporo.

Nekatero druge novice bi bile: Brazilija je dobila 160 mil. dolarjev posojila od Amerike. Od teh jih je 80 morala takoj vrniti v svrhu kritja posojila, ki bo zapadlo 22. oktobra.

Evropski svet v Strasbourgu se je odločil ustanoviti osrednjo pisarno za vodstvo trgovine med Vzhodom in Zahodom. Potreba po takšni pisarni se je pokazala, ko so satelitske dežele skupno s sovjeti začele enotno nastopati v svojem trgovanju ter dosegle precejšnje ugodnosti. Da se tudi na Zahodu doseže

Vsi, ki so dopolnili 12. leto starosti, in bi letos zasebno želeli delati izpit čez šesti razred (sexto grado), naj se prijavijo v pisarni Društva Slovencev, Victor Martinez 50. Tam dobe vse nadaljnje informacije.

Slovensko Planinsko Društvo — Buenos Aires vabi članstvo na svoj redni letni občni zbor, ki se bo vršil v petek 26. novembra 1954. ob 19.30 h v dvorani Dekleva — Jorge Newbery 8568.

Odbor SPD.

Slovenska Kulturna akcija priredi v četrtek 21. t. m. ob pol osmih v ramaški dvorani svoj XXIII. kulturni večer pod naslovom Primorska govori. Večer bo posvečen Ivanu Preglju in Srečku Kosovelu ob 50 letnici njegovega rojstva. Govorita Ruda Jurčec in Tine Debeljak ml., prebrano bo pismo dr. Tineta Debeljaka o Srečku; na sporedu so še recitacije in bogat izbor skioptičnih slik iz Pregljevega življenja.

nekaj podobnega predvsem pa da se odpravi nepotrebna konkurenca, naj poskrbi osrednja pisarna.

Švica in Belgija sta podpisali dogovor, v smislu katerega bo Belgija dobavila Švici 10 ton urana, katerega slednja potrebuje v svrhu postavitve atomskega reaktorja v strogo študijske namene za industrijo.

V Damasku so se zbrali predstavniki arabskih držav, da se dogovore o bojkotu Izraela, predvsem pa vseh tistih trgovskih družb, ki trgujejo tako z Izraelom kakor z arabskimi državami. Te družbe bodo postavljene pred odločitev: ali bodo trgovale samo z Arabci ali pa samo z Izraelom. Nekatero družbo, tako n. pr. Eastman Kodak so že ukinile svoja zastopstva v Izraelu.

Pakistan in Standard Vacuum Oil Company sta podpisala pogodbo, po kateri bo Standard smela izvesti raziskovanje 20.000 kv. milj. (skoraj dvakratna velikost Slovenije) pakistanskega ozemlja, iščoč, ako to vsebuje petrolej.

Sovjeti so skupno z Romuni objavili, da prepučajo romunski državi vse interese ZSSR pri tistih trgovsko-mešanih družbah, ki so bile ustanovljene takoj po vojni. Pri tem so zlasti pomembne vse družbe, osnovane na interesih skupnega črpanja petroleja na področju okrog Ploestija.

Prvič po letu 1948 sta Jugoslavija in ZSSR obnovili trgovske stike. Zastopstvi obeh držav sta podpisali dogovor o zamenjavi strateško nevažnih predmetov. Jugoslavija sama pa bo od tega meseca dalje pričela prejemati redno mesečno odn. polletno pomoč od USA ter nekaterih svetovnih bank kot neke vrste nagrado za klonitev v tržaškem vprašanju. Ostalih obveznosti, ki jih jug. kom. voditelji pri teh posojilih prevzemajo nase in s tem na ozemlje in prebivalstvo, nad katerim gospodujejo, sedaj sploh ne objavijo. Znana pa bodo šele v kasnejših letih, ko bodo državne bilance izkazovale leto za letom vračanje posojil ter dobave različnega materiala kot odplačilo obresti.

Južnokorejci so podlegli USA pritisku in razvrednotili svoj hvan. Tudi drugo USA zahteva, da morajo nabaviti gotovo količino industrijskih predmetov na Japonskem, so Južnokorejci izpolnili. Vse zaradi ohranitve preljubega zavezništva in zaščite.

Marsikdo še ne ve...

...da so pred dnevi v Londonu prvič prikazovali televizijo v treh dimenzijah. Novi tridimenzionalni televizijski aparati pa še niso na prodaj, ker so baje še polni raznih pomanjkljivosti.

...da je komunistični list L'Humanité padel od 601.000 bralcev na 173.000, socialistični Le Populaire pa od 278.000 na 27.000.

PRODAM

po zelo ugodni ceni
OTROŠKI ŠPORTNI VOZIČEK
skupaj z blazino.
Blanco Encalada 4692 — Capital

SLOVENSKO
PLANINSKO
DRUŠTVO

vabi na

X. DRUŽABNO PRIREDITEV

V SOBOTO 30. OKTOBRA
ob 20. uri

DVORANA DEKLEVA
Jorge Newbery 3568

Dr. Jože Ermenc

Billinghurst 97/L Dpto D. Capital
Tel. 62-7213

Ordinira vsak torek, četrtek in soboto od 4. do 6. ure pop. za ženske bolezni in kirurgijo, druge dneve pa po predhodnem telefonskem sporazumu.

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna

OLAZABAL 2336
pol kvadre od Cabilda 2300
Tel. 76 - 9160

URE vodilnih švicarskih znamk;
BUDILKE zelo trpežne in zanesljive;
DARILA v zlatu in srebru ohranjajo obdarovancu trajno vrednost in spomin;
NAKIT moderne izdelave in oblike.

Radi popolne omejitve uvoza ur in budilk, opozarjamo vse, ki jih potrebujejo, da si jih pravočasno nabavijo.

POPRAVILA UR IN ZLATNINE — točno in zanesljivo

(Naše stranke se lahko zglase pri nas tudi ob sobotah popoldne in sicer v našem stanovanju, ki je v I. nadstropju in isti hiši Olazabal 2338, dto. 5)